

PORADNIK GAZETY PRAWNEJ

UKAZUJE SIĘ OD 1995 ROKU

DOTACJE UNIJNE – JAK POZYSKAĆ ŚRODKI DLA FIRMY

- Jakie programy unijne skierowane są do przedsiębiorców
- Jak właściwie ująć w budżecie koszty projektu
- Kiedy możliwe jest zmniejszenie dofinansowania
- Kiedy przeprowadzane są kontrole projektów

INDEKS 331783

ISSN 1234-5695

Partner merytoryczny

 INFOR **IFK** Platforma
Księgowych i Kadrowych

AKTUALNOŚCI NA CZAS

WIDEOSZKOLENIA
I PORADY EKSPERTÓW

INDYWIDUALNA POMOC

INFORLEX.PL

PODATKI • RACHUNKOWOŚĆ • PRAWO

Spis treści

1. PRIORYTETOWE INWESTYCJE	4
2. APLIKOWANIE O ŚRODKI UNIJNE	5
2.1. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój	5
2.1.1. Nabory projektów	10
2.2. Program Operacyjny Polska Wschodnia	13
2.3. Regionalne programy operacyjne	17
2.4. Formalne zasady aplikowania o środki unijne	20
3. WYDATKI KWALIFIKOWALNE	21
3.1. Ocena kwalifikowalności wydatku	23
4. ROZLICZANIE ŚRODKÓW UNIJNYCH – OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z UMOWY O DOFINANSOWANIE	32
4.1. Realizacja projektu w terminie i zgodnie z zakresem przedmiotowym projektu – wskaźniki produktu i rezultatu	32
4.2. Zmiany w projekcie	34
4.3. Obowiązki sprawozdawcze – wniosek o płatność	34
4.4. Prowadzenie wyodrębnionej ewidencji wszystkich operacji gospodarczych	39
4.5. Obowiązki informacyjno-promocyjne	42
5. ZWROT ŚRODKÓW UNIJNYCH	44
5.1. Zwrot dofinansowania w całości	45
5.2. Korekty finansowe	47
5.2.1. Stwierdzenie nieprawidłowości w trakcie weryfikacji wniosku o płatność	47
5.2.2. Nieprawidłowości stwierdzone po zatwierdzeniu wniosku o płatność	48
5.2.3. Obliczanie wysokości korekty finansowej	48
5.2.4. Korekty związane z nieprawidłowościami w obszarze udzielania zamówień	49
6. OBOWIĄZKI BENEFICJENTA W OKRESIE TRWAŁOŚCI PROJEKTU	50
6.1. Zapewnienie dostępności dokumentów	50
6.2. Monitorowanie podwójnego finansowania	54
6.3. Realizacja i utrzymanie wskaźników produktu i rezultatu	54
6.4. Zachowanie trwałości projektu	55
6.5. Zapewnienie działań informacyjno-promocyjnych	55
6.6. Uczestnictwo w procesie oceny projektu (ewaluacji)	55
7. KONTROLA W PROJEKTACH – RODZAJE KONTROLI I INSTYTUCJE KONTROLNE (POLSKIE I UNIJNE)	56
7.1. Weryfikacja wydatków	57
7.2. Kontrola na zakończenie realizacji projektu	58
7.3. Kontrola trwałości projektu	59
7.4. Wizyty monitoringowe	59
8. ZAŁĄCZNIKI	60
Załącznik 1. Wniosek o dofinansowanie PO IR	60
Załącznik 2. Instrukcja wypełnienia wniosku o dofinansowanie projektu w ramach PO IR	68
Załącznik 3. Wzór wniosku o płatność dla Beneficjentów realizujących projekty dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020	81
Załącznik 4. Instrukcja wypełniania wniosku o płatność dla Beneficjentów realizujących projekty dofinansowane z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014–2020	88

Dotacje unijne

– jak pozyskać środki dla firmy

1. Priorytetowe inwestycje

W perspektywie finansowania 2014–2020 Polska jest największym beneficjentem pomocy unijnej. Z budżetu polityki spójności na lata 2014–2020 otrzymamy 82,5 mld euro.

W nowym okresie priorytetowo został potraktowany wzrost gospodarczy, zatrudnienie i konkurencyjność.

Duże kwoty Polska zainwestuje w infrastrukturę transportową (drogową i kolejową), ale największy wzrost wydatków nastąpi w sferze innowacyjności i wsparcia przedsiębiorców.

Największy wachlarz wsparcia przewidziano do dyspozycji mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Dotacje dla tych podmiotów zostały przewidziane przede wszystkim w Programach Regionalnych poszczególnych województw, ale też w programach krajowych, takich jak Program Inteligentny Rozwój, Polska Wschodnia, Program Wiedza Edukacja Rozwój.

Tabela 1. Środki unijne w programach krajowych

Nazwa programu	Budżet	Cel
Program Infrastruktura i Środowisko	27,4 mld euro	Wspieranie inwestycji infrastrukturalnych przyjaznych środowisku
Program Inteligentny Rozwój	8,6 mld euro	Wsparcie na badania, rozwój, innowacje
Program Wiedza Edukacja Rozwój	4,7 mld euro	Rozwój szkolnictwa wyższego, wsparcie osób młodych, innowacje społeczne, współpraca ponadnarodowa
Program Polska Cyfrowa	2,2 mld euro	Rozwój szybkiego internetu, e-administracji i wsparcie osób wykluczonych cyfrowo
Program Polska Wschodnia	2 mld euro	Innowacje, przedsiębiorczość, infrastruktura transportowa
Program Pomoc Techniczna	0,7 mld euro	Zapewnienie sprawnego systemu wdrażania polityki spójności w latach 2014–2020
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich	8,6 mld euro	Wsparcie rolnictwa
Program Rybactwo i Morze	0,5 mld euro	Wsparcie rybołówstwa

Funduszami regionalnych programów operacyjnych zarządzają instytucje samorządowe – czyli zarządy województw.

Puła pieniędzy, jaką przydzielono województwom, wynosi 31,28 mld euro, co stanowi aż około 40% całości budżetu polityki spójności.

Poziom dofinansowań jest nierównomierny i waha się w zależności od regionu (budżet funduszy unijnych dla poszczególnych województw przedstawia tabela 9 na str. 17).

W obecnym budżecie priorytetowo zostały potraktowane inwestycje realizowane w obszarach:

1. Badania i Rozwój (B+R);
2. Inteligentne specjalizacje;
3. Rozwój firm;
4. Technologie informacyjno-komunikacyjne;
5. Ochrona środowiska;
6. Ekspansja zagraniczna.

Tabela 2. Priorytetowe inwestycje w latach 2014–2020

Obszar inwestycyjny	Cel
Badania i Rozwój (B+R)	Rozwój infrastruktury w firmach oraz prowadzenie przez nie prac badawczo-rozwojowych.
Inteligentne specjalizacje	Realizacja inwestycji w branżach wskazanych jako szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju regionu i kraju, np. wzornictwo i włókiennictwo w łódzkim, technologie informacyjne i komunikacyjne czy medycyna w śląskim.
Rozwój firm	O dofinansowanie będą mogły starać się firmy realizujące inwestycje, w wyniku których nastąpi: ■ wprowadzenie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmian w sposobie świadczenia usług, skutkujące wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług przy jednoczesnym zwiększeniu zatrudnienia, ■ rozbudowa przedsiębiorstwa, w tym zakup nowoczesnych maszyn i sprzętu produkcyjnego.
Technologie informacyjno-komunikacyjne	Wprowadzanie w firmach rozwiązań wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, których efektem będzie sprzedaż produktów i usług w Internecie, wdrożenie rozwiązań usprawniających organizację i zarządzanie przedsiębiorstwem czy też tworzenie portali pracowniczych do zarządzania zasobami personalnymi on-line.
Ochrona środowiska	Wprowadzanie rozwiązań powodujących zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza oraz działania w takich branżach jak zagospodarowanie odpadów czy produkcja energii ze źródeł odnawialnych.
Ekspansja zagraniczna	Wspierana będzie międzynarodowa współpraca gospodarcza przedsiębiorstw i promocja firm za granicą. Pieniądze będzie można uzyskać m.in. na udział w targach zagranicznych oraz misjach gospodarczych.

Przystępując do aplikowania o środki unijne, należy pamiętać, że nie są one łatwym pieniądzem. Uzyskanie dofinansowania to dopiero początek drogi. Skomplikowane procedury rozliczania tych środków, kontrole, konieczność utrzymania założonych wskaźników i zachowania trwałości projektów zniechęcają przedsiębiorców.

W perspektywie finansowania 2014–2020 projekty są, niestety, trudniejsze niż dotychczas. Nie mogą to już być proste projekty inwestycyjne. Wymagają pokazania strategii, zwłaszcza w wymiarze innowacyjności, oraz wpisania w cele krajowe i regionalne.

Przedstawiciele Ministerstwa Rozwoju deklarują natomiast, że na bieżąco będą analizowane bariery w zakresie inwestowania pieniędzy unijnych i podejmowane będą działania zmierzające do usuwania tych barier. W związku z tym 24 lutego 2016 r. Rada Ministrów przyjęła **Plan działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2014–2020**.

Przyspieszenie wydawania środków unijnych jest obecnie sprawą kluczową, ponieważ występuje już znaczne opóźnienie w tym zakresie.

2. Aplikowanie o środki unijne

Fundusze unijne dla przedsiębiorców zapewniają przede wszystkim dwa krajowe programy operacyjne, tj. Inteligentny Rozwój i Polska Wschodnia oraz programy regionalne 16 województw. Największy wachlarz wsparcia skierowany jest do sektora mikro, małych i średnich przedsiębiorstw.

2.1. Program Operacyjny Inteligentny Rozwój

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój (PO IR) jest następcą Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG), realizowanego w latach 2007–2013.

Do najważniejszych zadań programu należy prowadzenie badań naukowych, rozwój nowych, innowacyjnych technologii oraz działania na rzecz podnoszenia konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw. PO IR koncentruje się na obszarach tematycznych o najwyższym potencjale naukowym i gospodarczym w skali kraju i regionów, czyli tzw. inteligentnych specjalizacjach.

Jego głównym celem jest pobudzenie innowacyjności polskiej gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R oraz kreowanie popytu przedsiębiorstw na innowacje i prace badawczo-rozwojowe. Dofinansowanie kierowane będzie zwłaszcza na wsparcie całego procesu powstawania innowacji od fazy inkubacji pomysłu, poprzez działalność B+R, prototypowanie aż po wdrażanie wyników badań.

- Z czterech osi priorytetowych tego programu dla przedsiębiorców istotne są trzy pierwsze:
- I Oś Priorytetowa – wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe,
 - II Oś Priorytetowa – wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach,
 - III Oś Priorytetowa – wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw.

Tabela 3. Osie Priorytetowe PO IR

Oś priorytetowa	Cel	Przykładowe typy projektów
1	2	3
I Oś Priorytetowa – wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe	Celem szczegółowym jest pobudzenie aktywności przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności B+R. Wsparcie skierowane jest do przedsiębiorstw rozpoczynających lub rozwijających działalność B+R, które planują realizację projektów badawczo-rozwojowych samodzielnie lub we współpracy z zewnętrznymi podmiotami, w tym z innymi przedsiębiorstwami oraz jednostkami naukowymi.	Przykładowe typy projektów wspierane w ramach I Osi Priorytetowej: ■ Badania oraz prace rozwojowe Wsparcie obejmuje realizację badań naukowych (w rozumieniu ustawy z 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki), w tym badań podstawowych, stosowanych lub przemysłowych, oraz prac konstrukcyjnych technologiczno-projektowych i doświadczalnych, polegających na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego, do opracowania nowych lub istotnie ulepszonych rozwiązań, łącznie z przygotowaniem prototypów doświadczalnych oraz instalacji pilotażowych. Przedsiębiorca może przeprowadzić prace badawcze samodzielnie i przy wykorzystaniu własnych zasobów lub może współpracować w tym zakresie z podmiotem zewnętrznym (jednostką naukową, innym przedsiębiorcą, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp.). ■ Prace rozwojowe i demonstracje Wspierane projekty obejmują prace badawczo-rozwojowe związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej. Przedsiębiorca może przeprowadzić prace rozwojowe i demonstracyjne przy wykorzystaniu własnych zasobów lub może współpracować w tym zakresie z podmiotem zewnętrznym (jednostką naukową, innym przedsiębiorcą, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp.).

1	2	3
II Oś Priorytetowa – wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	Celem jest wsparcie przedsiębiorstw z sektora MŚP w zakresie prowadzenia procesu komercjalizacji wyników prac B+R. Komercjalizacja, oznaczająca wdrożenie wyników prac B+R w działalności przedsiębiorstwa, stanowi kluczowy element tworzenia innowacji. Wdrożenie wyników prac B+R pozwala przedsiębiorstwu na dalszy rozwój. W porównaniu jednak do prac B+R, skuteczność komercjalizacji jest związana z dużo mniejszym ryzykiem i uwarunkowana czynnikami o charakterze rynkowym, związanymi m.in. ze strategią realizowaną przez firmę, marketingiem nowych produktów i usług.	Przykładowe typy projektów realizowane w ramach II Osi Priorytetowej: ■ Rozwój projektów przedsiębiorstw o wysokim potencjale innowacyjnym Wsparcie ukierunkowane jest na projekty, polegające na rozwoju technologii (opracowanej przez przedsiębiorcę lub nabytej), która nie została jeszcze skomercjalizowana i wykorzystana w praktyce. Finansowanie obejmuje w szczególności koszty przeprowadzenia kolejnych etapów prac badawczo-rozwojowych. W ramach projektu finansowane jest także wdrożenie technologii (posiadającej postać wyników prac B+R) oraz uruchomienie na jej podstawie produkcji towarów lub świadczenie usług. Efektem realizacji projektów jest udoskonalona technologia, która została wprowadzona na rynek. ■ Kredyt technologiczny na wdrożenie B+R Wsparcie obejmuje projekty polegające na wdrażaniu nowych technologii, wymagających prowadzenia prac B+R. Wsparcie będzie udzielane ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie częściowej spłaty kredytu udzielanego przez banki komercyjne. Kredyt może zostać wykorzystany na zakup nowej technologii oraz na koszty wdrożenia nowej technologii, prowadzące do uruchomienia na jej podstawie wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług. Warunkiem uzyskania kredytu technologicznego jest poniesienie przez przedsiębiorcę w ramach projektu określonego poziomu wydatków na zakup usług B+R lub zakup wyników prac B+R.
III Oś Priorytetowa – wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw	Cele szczegółowe to: – zwiększenie potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności innowacyjnej, – wzrost umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw, – rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w celu tworzenia rozwiązań innowacyjnych.	Przykładowe typy projektów realizowane w III osi PO IR: ■ Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa. Wsparcie obejmuje tworzenie i rozwój infrastruktury B+R przedsiębiorstw poprzez inwestycje w apa-

1	2	3
		raturę, sprzęt, technologie i inną niezbędną infrastrukturę, która służy tworzeniu innowacyjnych produktów i usług. Oferowane wsparcie przyczyni się do powstawania działów badawczo-rozwojowych i laboratoriów w przedsiębiorstwach lub tworzenia przez firmy centrów badawczo-rozwojowych. Najważniejszymi czynnikami decydującymi o przyznaniu wsparcia jest: wysoki poziom innowacyjności technologii, wartość inwestycji, prowadzenie badań, wartość nakładów na działalność badawczo-rozwojową, wielkość zatrudnienia ze szczególnym uwzględnieniem pracowników zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową. Inwestycje infrastrukturalne mogą być uzupełnione o działania związane z zatrudnieniem wykwalifikowanych kadr lub rozwojem umiejętności pracowników obsługujących nową aparaturę naukowo-badawczą. ■ Wsparcie rozwoju otwartych innowacji W celu pobudzenia współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w zakresie dzielenia się wiedzą i tworzenia nowych rozwiązań, wspierane są projekty polegające na rozwoju otwartych innowacji. Otwarta innowacyjność bazuje na tworzeniu partnerstwa dla jak najlepszego wykorzystywania wewnętrznych i zewnętrznych zasobów, technologii oraz wiedzy. Istotną rolę w inicjowaniu takiej współpracy odegrać może podmiot pełniący funkcję brokera innowacji, który zbiera z dużych firm niewykorzystane pomysły oraz identyfikuje MSP zainteresowane dalszym rozwojem i komercjalizacją tej wiedzy. Finansowanie obejmuje inicjowanie kooperacji (koszty usług pośrednictwa i doradztwa), jej prowadzenie oraz zastosowanie nowego rozwiązania w praktyce gospodarczej. ■ Wsparcie ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw Wsparcie kierowane jest na uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej (z wyłączeniem

1	2	3
		kosztów zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego do Urzędu Patentowego RP) oraz realizację ochrony własności przemysłowej, a także prowadzenie analiz czystości patentowej (freedom-to-operate), które są niezbędnym elementem skutecznej komercjalizacji technologii. Wsparcie obejmuje również popularyzację korzyści wynikających z ochrony własności przemysłowej. Ponadto finansowane mogą być działania zmierzające do wzmocnienia pozycji polskich przedsiębiorstw w sporach dotyczących ochrony własności przemysłowej prowadzonych w sądach międzynarodowych. ■ Stymulowanie współpracy nauki z biznesem – bony na innowacje Bony na innowacje umożliwiają rozwijanie kontaktów przedsiębiorców prowadzących działalność produkcyjną lub usługową z jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi. Przedmiotem wsparcia jest zakup usługi polegającej na opracowaniu nowego produktu lub usługi, projektu wzorniczego, nowej technologii produkcji albo na znaczącym ulepszeniu wyrobu lub technologii produkcji. ■ Wsparcie internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw Finansowanie dotyczy działań, takich jak: – programy promocji, służące zwiększeniu dostępu przedsiębiorców do tradycyjnych oraz perspektywicznych rynków, ukierunkowane na sektory gospodarki o najwyższym potencjale eksportowym, – świadczenie na rzecz innowacyjnych przedsiębiorstw specjalistycznych usług doradczych z zakresu internacjonalizacji (w tym m.in. coaching, mentoring, wsparcie firm w rozwoju działalności w wiodących zagranicznych IOB, wsparcie przedsiębiorców w ubieganiu się o realizację zamówień publicznych za granicą, w poszukiwaniu zagranicznych inwestorów kapitałowych i kontrahentów),

1	2	3
		– prowadzenie kampanii informacyjnej, promującej podejmowanie działalności międzynarodowej przez MŚP, – zwiększenie dostępu do źródeł informacji na temat rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej za granicą oraz prowadzenie specjalistycznych szkoleń w formie e-learning'u, – prowadzenie badań wśród eksporterów i potencjalnych eksporterów oraz systematycznego monitoringu specjalizacji i trendów w działalności międzynarodowej przedsiębiorstw.

2.1.1. Nabory projektów

Nabory projektów w ramach PO IR prowadzą m.in.:

1. Instytucja pośrednicząca – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju;
2. Instytucja wdrażająca – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Na portalu Funduszy Europejskich <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/nabory/> zamieszczona jest informacja o wszystkich ogłoszonych naborach wniosków z wyszukiwarką według różnych kryteriów (program, województwo, termin naboru, itp.). Dla osób, które chcą z wyprzedzeniem śledzić nadchodzące konkursy, na tym samym portalu <http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/skorzystaj/harmonogramy-naborow-wnioskow/> zamieszczone są harmonogramy naborów we wszystkich programach.

Harmonogramy naborów wniosków poszczególne instytucje zamieszczają też na swoich stronach internetowych.

Tabela 4. Przykładowe nabory prowadzone przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

Rodzaj konkursu	Terminy	Cel i warunki dofinansowania projektu
1	2	3
Poddziałanie 1.1.1. Badania przemysłowe i prace rozwojowe realizowane przez przedsiębiorstwa Konkurs przeznaczony dla MŚP realizujących projekty w regionach słabiej rozwiniętych Konkurs przeznaczony dla dużych przedsiębiorców	■ ogłoszenie konkursu: 1 marca 2016 r. ■ rozpoczęcie naboru wniosków: 4 kwietnia 2016 r. ■ zakończenie naboru wniosków: 29 lipca 2016 r. ■ ogłoszenie konkursu: III kwartał 2016 r. ■ rozpoczęcie naboru wniosków: III kwartał 2016 r. ■ zakończenie naboru wniosków: IV kwartał 2016 r. ■ ogłoszenie konkursu: 28 kwietnia 2016 r. ■ rozpoczęcie naboru wniosków: 1 czerwca 2016 r. ■ zakończenie naboru wniosków: 11 lipca 2016 r.	Dofinansowanie projektu może być udzielone pod warunkiem zobowiązania się beneficjenta do wdrożenia wyników projektu (prac B+R), rozumianego jako: 1) wprowadzenie wyników prac B+R do własnej działalności gospodarczej Wnioskodawcy poprzez rozpoczęcie produkcji lub świadczenia usług na bazie uzyskanych wyników projektu lub 2) udzielenie licencji (na zasadach rynkowych) na korzystanie z przysługujących Wnioskodawcy praw do wyników prac B+R w działalności gospodarczej prowadzonej przez innego przedsiębiorcę lub 3) sprzedaż (na zasadach rynkowych) praw do wyników prac B+R w celu wprowadzenia ich do działalności gospodarczej innego przedsiębior-